

	<p>Object: Erekytartó házioltár</p> <p>Museum: Pannonhalmi Főapátsági Múzeum Vár 1. 9090 Pannonhalma 06-96/570-207 muzeum@osb.hu</p> <p>Collection: Iparművészeti bútor gyűjtemény, Iparművészeti gyűjtemény, Ereklye gyűjtemény</p> <p>Inventory number: PFM.IM.47.2</p>
--	---

Description

Ébenfa architektúra, tört félköríves oromzatába illesztve volutás keretelésű, tympanonos koronázó résszel, virágos, leveles, zománcozott arany veretekkel. A heliotrop, illetve jáspis oszlopos előreugró középrészben, félköríves fülkében és a predella három négyszög alakú fülkéjében női szentek ereklyéi vörös selyem alapra gyöngydíszítéssel felvarrva. A szélső mezők párkányokkal tagolt három szintjén és az oromzaton kalcedon és achát oszlopok hordozta fülkében ronde bosse zománcos arany figurák. A középső fülkében férfi szentek ereklyéi, körülötte a tizenkét apostol ronde bosse zománcos figurája. Jobbról lefelé haladva: az idősebb Jakab és Szent Pál, Mátyás(?) és Péter, Tamás és Fülöp, Bertalan(?) és András, Júdás Tádé és Simon, János és Máté. Az oromzat kettős fülkéjében a holdsarlón álló, koronás Szűz, mint a Mennyek királynője, mellette a keresztes glóbuszt tartó, Megváltó győzedelmes alakja. Több szentnek illetve apostolnak ma már hiányzik az attribútuma, a zománc néhány helyen kopott. Egykor lapított pogácsa alakú lábakon, ma 18. századi ébenfa-furnérozású lábazaton áll. Az oszták illetve a stájer pólyás címet a 17. század első tizedétől használták a német-római császárok. A magyar pólyák és a cseh oroslánok azonban fordított helyzetben szerepelnek még a cseh veretű érméken is. Így például Mátyás 1613-as cseh veretű tallérján, II. Ferdinánd tallérjain, 1621-ig. A címerek alapján osztrák Habsburg udvari megrendelésre, ajándékozásra készülhetett a két oltár, melyek valószínűleg azonosak a bécsi császári kincstár egyházi tárgyainak 1758-as inventáriumában az első szekrény 11. és 12-es tételeként szereplő két ébenfa oltárral.

1775-ben Somogyi Dániel (1720-1801) főapátsága idején Mária Terézia személyes ajándékaival tisztelte meg Pannonhalmát, melynek során a 17. század első feléből származó, két, ereklyés házi oltárkát ajándékozott az apátságnak a bécsi császári kincstárból. Az egyik

férfiszentek ereklyéit rejti magában, s a 12 apostol zománcozott, aranyozott szobra díszíti; a másikon, mely ugyancsak ereklyéket tartalmaz, 12 női szent szobrocskája látható. A szentek ereklyéit vörös selyemalapra gyöngydíszítéssel varrták fel. Az ébenfa oltárszekrénykéket féldrágakő oszlopok díszítik. A II. József-féle 1786-os rendfelosztással Pannonhalma barokk kori műkincseinek legnagyobb része elveszett. Részben Budára szállították központi raktárba (ahol gyűjtogatás következtében minden elégett), részben elárverezték. A két ereklyetartó oltárkát Somogyi Dániel főapát családja mentette meg és juttatta vissza a szerzetnek. (Sz.R.)

Basic data

Material/Technique:	ébenfa, arany keretekkel, zománcdíszítéssel
Measurements:	M: 62 cm; SZ: 28 cm

Events

Created	When	18. century
	Who	
	Where	

Keywords

- Altar
- Furniture
- Reliquary

Literature

- Hapák József - Sólymos Szilveszter (2000): Pannonhalma. Magyar Könyvklub - Pannonhalmi Főapátság
- Kolba Judit - Hapák József (2008): Ecclesiastical treasures in Hungary. Kossuth kiadó
- Takács Imre (1996): Mons Sacer 996-1996. Pannonhalmi Főapátság